

ОЦІНКА РИНКОВИХ ПОЗИЦІЙ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЗАМІСНОЇ ГОРМОНАЛЬНОЇ ТЕРАПІЇ

Варганова К. В., Рогуля О.Ю.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
mmf10@rambler.ru

Гормональні ліки є ефективними засобами, ринкові позиції яких відмічаються стійким розвитком, що можна пояснити зростанням довіри населення до даних препаратів та змінами у ставленні до збереження власного здоров'я. Вибір препаратів з вмістом гормонів для дослідження обумовлений тим, що ці препарати ефективно використовуються в терапії значної кількості захворювань, але, на жаль, споживачі ще досить часто з насторогою ставляться до застосування ліків цієї групи. Такі ж тенденції характерні і для лікарських препаратів, які є засобами замісної гормональної терапії (ЗГТ). У Європі частота прийому ЗГТ жінками становить 20-25%, що доводить необхідність детального дослідження ринку препаратів ЗГТ в Україні. У зв'язку з вищенаведеним метою дослідження є проведення маркетингових досліджень для оцінки ринку на прикладі лікарських засобів для ЗГТ.

За даними маркетингових досліджень визначено, що в натуральному виразі обсяги реалізації препаратів ЗГТ на фармацевтичному ринку України мають тенденцію до спадання. Поряд з цим відмічається суттєве зростання обсягів реалізації препаратів обраної групи у грошовому вираженні. Вищезазначені тенденції у зміні обсягів реалізації препаратів ЗГТ пов'язані зі зростанням ціни на імпорتنі препарати, що в свою чергу призвело до зниження їх економічної доступності. Встановлено, що структура ринку препаратів ЗГТ за лікарськими формами є досить сталою. Аналіз асортименту препаратів ЗГТ за 2013-2015 р.р. показав, що перші позиції за обсягом реалізації в натуральному та грошовому виразі займають таблетки (їх частка понад 50,0%), на другій позиції – драже, частка яких близько 20,0%. Інші лікарські форми реалізуються в значно меншій кількості і їх питома вага на ринку становить менше 10,0%.

На наступному етапі нами проведено аналіз ринку препаратів ЗГТ за виробниками за 2013-2015 р.р.. Встановлено, що трійку лідерів за вказаний період склали Solvay Pharmaceuticals (Нідерланди), Bayer Schering Pharma (Німеччина) і Laboratories Theramex (Монако) (їх сукупна частка склала 78,9%). На частку національних виробників в Україні припадає менш 1% загального обсягу аптечних продажів препаратів ЗГТ. Тобто, виробництво препаратів для ЗГТ є одним із перспективних напрямів оновлення товарної політики вітчизняних виробничих фармацевтичних підприємств.

Широкий вибір препаратів для ЗГТ на фармацевтичному ринку дає можливість раціонального застосування і підбору необхідного препарату в кожному конкретному випадку. На основі ринкової частки, розрахованої за даними про обсяги реалізації на національному фармацевтичному ринку, встановлено, що лідерами впродовж останніх років залишаються Фемостон, Колпотрофін, Клімонорм, Овестин, Колпосептин, яким належать різні місця в рейтингу, але завжди в першій п'ятірці. Отже, враховуючи отримані результати можна встано-

вити тенденції в формуванні ринку препаратів ЗГТ в Україні та визначити ліки, які найчастіше призначаються жінкам, які мають показання до лікування ЗГТ.

Відносно низька прихильність жінок ЗГТ диктує необхідність вивчення факторів, що впливають на прийом ЗГТ. В якості причини відмови від застосування ЗГТ серед ймовірних опитані обрали лише три варіанти відповіді: соматичні захворювання, висока вартість препаратів, поява побічних ефектів. Такі можливі наслідки застосування препаратів ЗГТ, як відсутність позитивного ефекту, зміни емоційного стану, досягла віку старше 70 років, припинила прийом ЗГТ за порадою іншого лікаря, збільшення ваги, вважаю, що гормони шкідливі, не відмітив жоден респондент. Це може свідчити як про відсутність взагалі інформації у жінок про доцільність застосування препаратів у жінок у період менопаузи чи постменопаузи, так і про відсутність звички піклуватися про власне здоров'я.

На основі результатів опитування встановлено, що серед жінок, які застосовують ЗГТ, для 36,4% період прийому препаратів склав 3-4 роки, для 27,3% – 5-6 років. Під час опитування встановлено, що 12,6% опитаних жінок приймали препарати ЗГТ, 5,7% приймали раніше, але на даний час не застосовують препарати. Результати анкетування показали, що лише 11,5% жінок з числа опитаних планують прийом препаратів ЗГТ за медичними показаннями.

На наступному етапі нами визначено чинники, що обумовлюють переваги при придбанні препаратів для ЗГТ. Встановлено, всі опитані вважають, що необхідно приймати препарати ЗГТ тільки за рекомендацією лікаря. 81,8% відзначили як умову придбання препаратів їх ефективність, 63,6% — безпеку ліків та ціну, для 54,5% важливою є зручна лікарська форма. Отримані результати опитування жінок віком старше 45 років свідчать, що даний контингент споживачів не має достатньої інформації про важливість ЗГТ для жіночого організму.

Таким чином, необхідно з залученням медичних та фармацевтичних спеціалістів акцентувати увагу на факторах, що сприяють підвищенню популярності ЗГТ серед жінок та розповсюджувати інформацію про необхідність регулярних консультацій у лікаря-гінеколога, ендокринолога. Зокрема, необхідно звертати увагу на висновки, що зроблені виконавчим комітетом Міжнародного товариства з менопаузи: продовжувати глобальну практику ЗГТ; зважати на те, що скорочення тривалості гормональної терапії при її ефективності не є обґрунтованим; припинення ЗГТ може сприяти зростанню частоти серцево-судинних захворювань; при застосуванні ЗГТ неможливі єдині підходи до оцінки її ефективності, що потребує індивідуального підходу у кожному конкретному випадку.